

NVE
NORGES VASSDRAGS-
OG ENERGIVERK

Sigrid Opedal

KRAFTMARKEDSUNDERSØKELSE - PR. 1.3.1994

Foto © Husmo-foto

ENØK- OG MARKEDSAVDELINGEN

NORGES
VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
BIBLIOTEK

PUBLIKASJON

Nr 02
1994

NVE
NORGES VASSDRAGS-
OG ENERGIVERK

NORGES
VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
BIBLIOTEK

TITTEL KRAFTMARKEDSUNDERSØKELSE PR. 1.3.94	PUBLIKASJON 02/94
	DATO 27.6.94
FORFATTER Sigrid Opedal	ISBN 82-410-0209-2
	ISSN 0802-2569
SAMMENDRAG Bakgrunnen for undersøkelsen er å se på endringer i engros- og sluttbrukemarkedet etter at energiloven trådte i kraft 1.1.91, og i forhold til NVE's undersøkelse pr. 1.1.93. Engrosmarkedet I engrosmarkedet er snittpris i kontrakter beregnet til 14,2 øre/kWh for 1994. Dette er en nedgang på 8 % i forhold til snittprisen for 1993. Det har vært størst nedgang i snittprisen for de kontrakter som er inngått før energiloven trådte i kraft 1.1.91, og i snittprisen for nye kontrakter inngått med ny leverandør etter 1.1.91. Nedgangen i snittprisen for kontrakter inngått før 1.1.91 tyder på at det er eldre kontrakter med relativt høye priser som er reforhandlet eller inngått med ny leverandør. Dersom markedet var perfekt, er det nærliggende å tro at snittprisen for reforhandlede og for nye kontrakter ville være lik. Dette er ikke tilfelle. Snittprisen for reforhandlede kontrakter ligger noe over snittprisen for nye kontrakter. Dette kan tyde på at kraftmarkedet fremdeles er i forandring, og at det fremdeles utøves noe markedsrett i bransjen. Standardavviket for snittprisene er redusert fra 1993 til 1994 for alle typer kontrakter. Dette viser at konkurransen har medført en viss utjevning av prisene. De fleste kontrakter er fremdeles fastpriskontrakter. Undersøkelsen viser at kontrakter på ca. 45 TWh er reforhandlet eller inngått med ny leverandør etter at energiloven trådte i kraft. Dette utgjør ca. 80 % av kontraktsvolumet, og er en økning på 10 % fra forrige undersøkelse. Sluttbrukermarkedet <i>Husholdninger:</i> Snittpris til husholdninger er for 1994 14,7 øre/kWh. Dette er en nedgang på 2 % i forhold til snittprisen for 1993. Det bør presiseres at vi her kun har sett på kraftprisen, eksklusive overføringskostnader. Den største prisnedgangen fra 1993 til 1994, ser vi i reforhandlede kontrakter. Dette har sammenheng med at snittprisen for reforhandlede kontrakter pr. 1.1.93 lå noe over snittprisen for gamle og for nye kontrakter. Dette bildet har endret seg, slik at snittprisen for reforhandlede kontrakter nå er mer på linje med snittprisen for de andre kontraktene.	

556(05)

ex 2

Undersøkelsen viser at 5,6% av husholdningskundene har reforhandlet sine kontrakter, eller har inngått kontrakter med ny leverandør etter at energiloven trådte i kraft 1.1.91. Tilsvarende tall pr. 1.1.93 var 1,1%. Det er borettslagene som har oppnådd den laveste snittprisen ved reforhandling av kontrakter.

H4-tariff er det dominerende tilbudet til husholdningene.

Næringskunder: Snittpris til næringskunder er for 1994 12,6 øre/kWh. Dette er en nedgang på 8% i forhold til snittprisen for 1993.

Prisendringen er størst for ordinære avtaler. Dette kan komme av at det er de minst gunstige avtalene som er reforhandlet. Også for næringskunder er det i 1994 mindre variasjon i de pristilbud everkene gir.

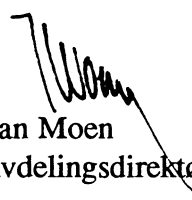
8,4% av næringskundene har pr. 1.3.94 reforhandlet sine kontrakter eller skiftet leverandør. Disse kontraktene utgjør 49% av samlet volum til næringskunder.

Av det totale volum tilbudt næringskunder, er 80% kontrakter med fast pris.

EMNEORD /SUBJECT TERMS

Kraftmarkedet
Sluttbruker
Marked
Konkurranse

ANSVARLIG UNDERSKRIFT

Jan Moen
avdelingsdirektør

0.	<i>Bakgrunn</i>	4
1.	<i>Metodikk og datakvalitet</i>	4
2.	<i>Engrosmarkedet</i>	6
2.1	Kontrakter med fast pris	6
2.2	Kontrakter hvor prisen følger markedspris	9
2.3	Fordeling av volum på kontraktslengder	10
2.4	Reforhandlede og nye kontrakter	11
3.	<i>Sluttbrukermarkedet</i>	12
3.1.	Husholdningskunder	12
3.1.1	Snittpriser til husholdninger	12
3.1.2	Reforhandlede og nye kontrakter	13
3.1.3	Prisfastsettingskriterier til husholdninger	15
3.2	Næringskunder	16
3.2.1	Snittpriser til næringskunder	16
3.2.2	Reforhandlede og nye kontrakter	17
3.2.3	Prisfastsettingskriterier til næringskunder	18
4.	<i>Sammenstilling av prisene i engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet.</i>	19
5.	<i>Kunder som selskapene har mistet</i>	19
6.	<i>Prissikrede kontrakter og utkoblbart forbruk til sluttbruker</i>	20
	Referanser	21

0. Bakgrunn

Bakgrunnen for undersøkelsen er å se på de endringer som har skjedd i markedene for elektrisk kraft etter at energiloven trådte i kraft 1.1.91, og i forhold til NVE's forrige undersøkelse pr. 1.1.93.

Spesielt ønsker vi å se på hvordan prisutviklingen har vært fra forrige undersøkelse, og på hvem som benytter seg av adgangen til å handle til markedsmessige betingelser.

Undersøkelsen gir et bilde av situasjonen pr. 1.3.94. For fleksible kontrakter er volum og priser oppgitt som antatt for 1994, og ikke for hele kontraktsperioden.

I den videre gjennomgang deles kraftmarkedet opp i to separate markeder; Engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet. Sluttbrukermarkedet er definert som markedet for salg til alminnelig forsyning eksklusive treforedling, og er delt opp i husholdningsmarkedet og næringsmarkedet.

1. Metodikk og datakvalitet

Undersøkelsen er lagt opp som en postal-undersøkelse. Alle respondentene er lovet anonymisering av data, slik at ingen opplysninger skal kunne henføres til det enkelte selskap. Av den grunn presenteres dataene i undersøkelsen på aggregert nivå.

Spørreskjemaet er delt inn i fire hoveddeler (skjemaet finnes som vedlegg):

Del 1 omhandler generelle opplysninger om selskapet.

Del 2 tar for seg oppdekning av kraft.

Del 3 gir en oversikt over antatte leveranser i sluttbrukermarkedet i 1994 fordelt på næringskunder og husholdningskunder.

Del 4 omhandler kraftsalg til næringskunder mer detaljert.

Del 5 angir hvor stor del av leveransene som er prissikret.

Av de 270 selskapene vi har henvendt oss til, har vi mottatt svar fra 219. Av disse er noen få rene omsetningsselskap, mens resten er distribusjonsselskap eller engrosselskap. Rene produsenter og meglere er ikke med i undersøkelsen, da disse på tidspunktet for undersøkelsen ikke var omsetningskonsesjonspliktige.

Selskapene oppgir at de antar å levere 59,1 TWh til sluttbrukere i 1994. Av en totalt antatt

omsetning til denne gruppen i 1994 på ca. 63,6¹ TWh, utgjør våre registreringer ca. 93%.

Vi anser både svarprosent og datakvalitet som tilstrekkelig for å dokumentere de endringer som har funnet sted på engros- og sluttbrukermarkedet.

¹Antatt netto omsetning i 1993 til alminnelig forsyning, eksklusiv treforedling, er 61,8 TWh. Til dette legges en forventet vekst på 3% i 1994, som gir en forventet netto omsetning for 1994 på 63,6 TWh. Kilde: NVE og Statnett Marked.

2. Engrosmarkedet

Her ser vi på kraftkjøp i engrosmarkedet, dvs. kraft som selskapene kjøper opp i engrosmarkedet for å selge videre i sluttbrukermarkedet. Vi gjør oppmerksom på at vi kun ser på *bilaterale kraftkjøp*, og ikke supplerende oppdekning som egenproduksjon og kjøp i spotmarkedet. Konesjonskraft er imidlertid inkludert.

Definisjoner i undersøkelsen:

- med **gamle** menes kontrakter som er inngått før energiloven trådte i kraft 1.1.91
- med **reforhandlet** menes kontrakter som er inngått før 1.1.91, men som er reforhandlet etter denne dato.
- med **nye** menes kontrakter som er inngått etter 1.1.91.

Gjenstående kontraktstid er regnet fra 1.3.94 og frem til utløpet av kontrakten. Det er oppgitt årlig **kontraktsmengde** i GWh. Selskapene har selv beregnet **snittprisen** og det forutsettes at det er benyttet faktiske brukstider ved omregning av effektledd. Snittprisen er *eksklusive overføringskostnader og mva*. Innmatningsavgift og produksjonsavgift er inkludert. Prisen som er oppgitt gjelder for 1994, og ikke for hele kontraktsperioden.

Materialet omfatter et volum på 55,67 TWh. Av dette er 46,33 TWh relatert til kontrakter med fast pris, og 9,34 TWh relatert til kontrakter hvor pris er knyttet opp mot markedspris.

2.1 Kontrakter med fast pris

Med fast pris menes pris som er bestemt for hele perioden, eventuelt med muligheter for at prisen indeksreguleres e.l.

Tabell 2.1 Endring i snittpriser for bilaterale kontrakter fra 1993 til 1994. Faste priser.

Engrosmarkedet	Snittpris øre/kWh 1994	Snittpris øre/kWh 1993	Prisendring 93/94
Gamle	14,7	15,9	-8%
Reforhandlet	15,1	15,5	-3%
Nye	13,5	14,9	-9%
Veielt snittpris	14,2	15,5	-8%

Vi ser at snittprisen har gått ned for alle kontraktstyper, og at prisnedgangen har vært størst

for gamle kontrakter og for nye kontrakter. Årsaken til den store prisnedgangen på gamle kontrakter er trolig at kontrakter som tidligere hadde en høy pris er blitt reforhandlet til mer markedsmessige vilkår. Den relativt lave snittprisen for gamle kontrakter kan tyde på at det blant gjenstående gamle kontrakter kan være mange kontrakter med en særlig lav pris. Dette kan f. eks. være rimelig konsesjonskraft. Vi ser at reforhandlede kontrakter har hatt en mindre prisreduksjon fra 1993 til 1994. Dette kan skyldes flere forhold. Gruppen omfatter kontrakter som er inngått i hele perioden fra 1.1.1991 til 1.3.1994. Dette medfører at prisene kan variere som en følge av forskjellige prisforventninger ved de ulike inngåelsestidspunkter. En del av kontraktene kan fortsatt være påvirket av eiermessige bindinger som ikke nødvendigvis er relatert til markedsprisen ved kontraktsinngåelsen.

Tabell 2.2 Volum og snittpriser på gjenstående kontraktstid for bilaterale kontrakter fra 1.3.94. Faste priser. Tall for 1994.

Gjenstående kontraktstid fra 1.3.94	Gamle		Reforhandlet		Nye	
	GWh	Snittpris øre/kWh	GWh	Snittpris øre/kWh	GWh	Snittpris øre/kWh
0 - 2 år	3.799	13,8	6.225	14,6	16.326	12,3
Fra 2 - 5 år	2.225	14,9	246	14,6	4189	16,2
Fra 5 - 10 år	1.846	15,9	3.289	17,1	2.110	16,1
Fra 10 - 15 år	1.465	15,5	565	14,9	148	14,8
Fra 15 år	1.010	14,6	671	13,1	477	21,6
Sum/veid snittpris	10345	14,7	13.196	15,1	23.250	13,5

Sum mengde alle kontrakter: 46.791 GWh
 Veid snittpris alle kontrakter: 14,2 øre/kWh

Dersom markedet var perfekt, er det nærliggende å tro at snittprisen for reforhandlede og for nye kontrakter ville være lik. Vi ser av tabellen at dette ikke er tilfelle. I korte kontrakter ligger snittprisen for reforhandlede kontrakter 15% over snittprisen for nye kontrakter. Dette kan tyde på at det fremdeles utøves noe markedsrett i bransjen.

Prisforskjellene i tabellen er ikke konsekvente. Eksempler på dette er snittprisen for reforhandlede og nye kontrakter for kontraktslengder fra 2 - 5 år og fra 10 - 15 år. Det bør bemerkes at det for disse kontraktslengdene er registrert få kontrakter. Prisene kan forklares med at markedet fremdeles er i forandring, og at gruppene inneholder kontrakter som er inngått i hele perioden 1.1.91 til 1.3.94. Spotprisen har variert betydelig i denne perioden, og det er klare indikasjoner på at nivået på spotprisen på tidspunktet for kontraktsinngåelsen påvirker kontraktsprisen.

Vi vil også kommentere nye kontrakter med varighet over 15 år, som har en svært høy snittpris på 21,6 øre/kWh. Denne gruppen er dominert av kontrakter som er inngått i 1991 mellom parter med sterke Eiermessige bindinger.

Standardavvik oppgitt i tabell 2.3, viser en reduksjon i spredningen i priser fra 1993 til 1994 både for gamle, reforhandlede og nye kontrakter. Spredningen i priser på gamle kontrakter er fremdeles høyere enn for reforhandlede og nye kontrakter. Dette viser at konkurransen har medført utjevning av kraftprisene.

Tabell 2.3 Standardavvik faste snittpriser (1993-tall i parentes)

Gjenstående kontraktstid fra 1.3.94	Standardavvik øre/kWh		
	Gamle	Reforhandlet	Nye
0 - 2 år	4,0 (6,9)	2,6 (3,0)	2,7 (2,1)
Fra 2 - 5 år	5,3 (5,4)	2,8 (2,5)	3,6 (4,3)
Fra 5 - 10 år	6,4 (7,2)	1,7 (2,1)	1,6 (2,7)
Fra 10 - 15 år	5,0 (5,5)	1,8 (4,0)	0,5 ² (N/A)
Fra 15 år	8,2 (9,4)	3,8 (3,6)	7,9 (9,4)

Forskjellen i standardavviket mellom reforhandlede og nye kontrakter tyder også på at markedet fremdeles er i en tilpasningsperiode.

² Det lave standardavviket for nye kontrakter med varighet fra 10 til 15 år, skyldes at denne mengden kun inneholder 3 kontrakter.

2.2 Kontrakter hvor prisen følger markedspris

Med markedspris menes at prisen enten følger Statnett Markeds utvekslingspris på døgnet³ eller avledet av annen markedspris.

Selskapene har oppgitt at 8,88 TWh har pris relatert til til markedsprisen. Dette er fordelt på 0,25 TWh i gamle kontrakter, 0,82 TWh i reforhandlede kontrakter, og 7,81 TWh i nye kontrakter.

Tabell 2.4 Volum fordelt på kontraktstyper. Prisen følger markedspris. Tall for 1994:

	Gamle	Reforhandlet	Nye
	GWh	GWh	GWh
Sum	247	816	7.817

Sum mengde alle kontrakter: 8.880 GWh

I enkelte av kontraktene hvor pris er relatert til markedspris, er det gjort avtale om prissikring. Prissikringen er som regel gitt ved at kunden betaler en risikopremie som et påslag til markedsprisen. Leverandøren gir ut fra dette kunden en garanti som f.eks et gitt pristak. Går prisen over taket, betaler kunden kun pristaket.

Tabell 2.5 Andel prissikret av kontrakter med pris relatert til markedspris

	Gamle GWh	Reforhandlet GWh	Nye GWh
Kontakter relatert til markedspris	247	816	7.817
Prissikret	0	662	1.085

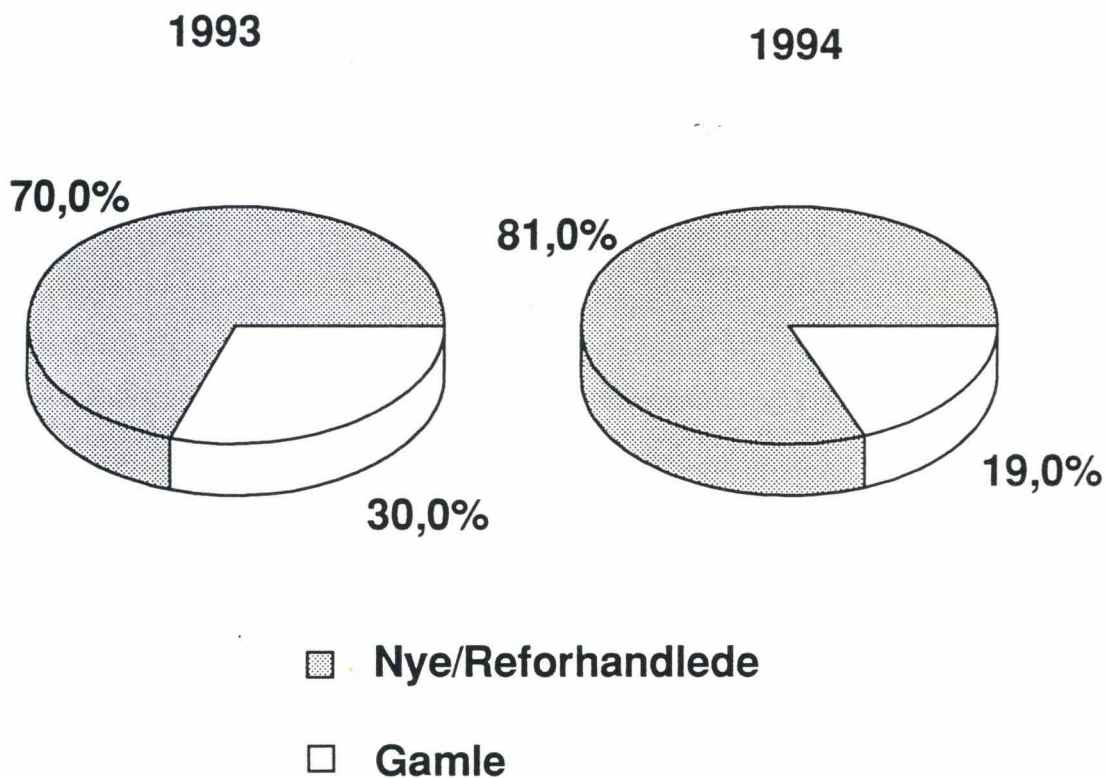
En betydelig andel av reforhandlede kontrakter er prissikret. I nye kontrakter er ca 15% prissikret.

³Også kalt spotpris

2.3 Fordeling av volum på kontraktslengder

Undersøkelsen som ble gjort pr. 1.1.93 viste at 66% av volumet i kontraktene hadde kortere løpetid enn 5 år. En tilsvarende analyse av gjenstående lengde på kontraktene i denne undersøkelsen, viser at 77% av kontraktsvolumet har en løpetid på 5 år eller kortere. 96% av kontraktsmengden har en løpetid som er 10 år eller kortere.

Figur 2.1 Prosentvis akkumulert volum på gjenstående kontraktstid, faste priser:

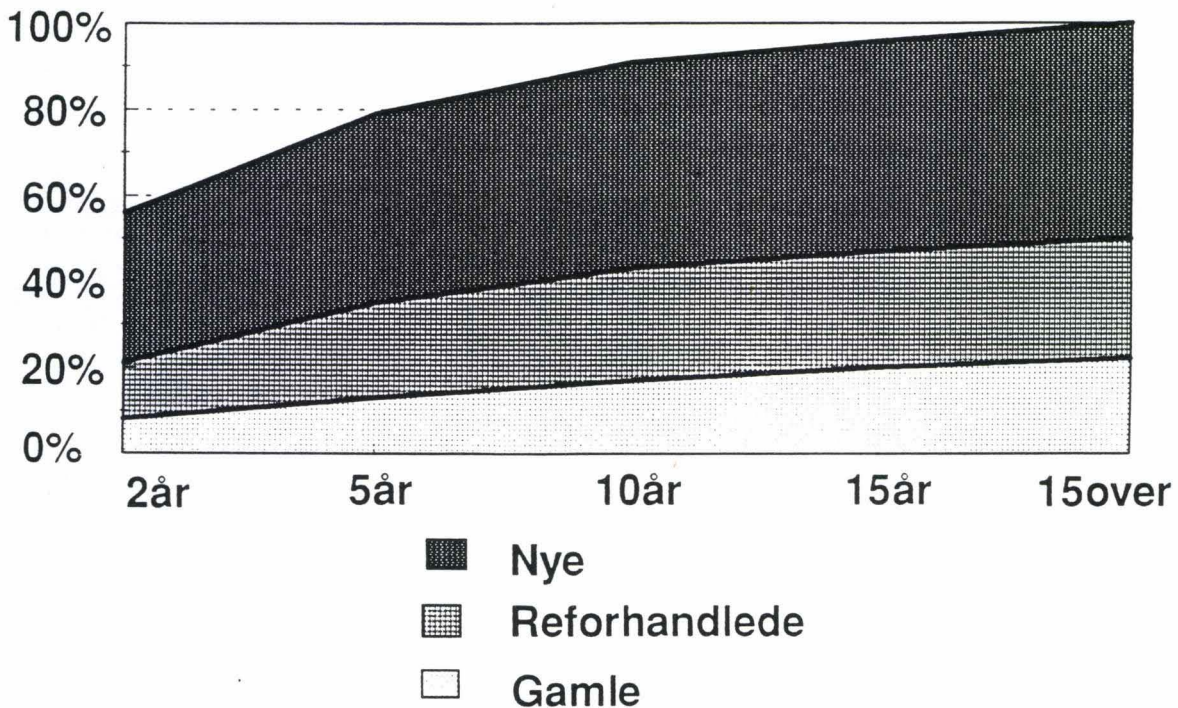

Dette tyder på at selskapene er avventende med å inngå avtaler med løpetid utover 5 år i dagens marked.

2.4 Reforhandlede og nye kontrakter

I engrosmarkedet er kontrakter på ca. 45 TWh reforhandlet eller inngått med ny leverandør, etter at energiloven trådte i kraft 1.1.91. Dette utgjør ca. 80 % av kontraktsvolumet som er registrert i undersøkelsen.

Figur 2.2 Fordeling av volum etter kontraktstype

Hovedtyngden av kontraktene har en fast pris i kontraktperioden. I gamle kontrakter er nesten hele volumet knyttet til faste priser. I reforhandlede kontrakter er 816 GWh knyttet opp mot markedspris. Dette utgjør 6 % av volumet i reforhandlede kontrakter. Av dette er 662 GWh prissikret. I nye kontrakter er 7.817 GWh knyttet til markedspris. Dette utgjør 25 % av totalt volum i denne gruppen. Av dette er 1.085 GWh prissikret.

3. Sluttbrukermarkedet

Sluttbrukermarkedet er definert som alminnelig forsyning, eksklusive treforedling. Markedet er inndelt i to delmarkeder; markedet for husholdninger og markedet for næringskunder.

Definisjoner i undersøkelsen:

- med **ordinære** menes alle kunder som har ordinære tariffer med det lokale everk
- med **reforhandlede** menes gamle kunder som har forhandlet seg frem til nye betingelser med det lokale energiverk.
- med **nye** menes kunder som er tilkommet fra et annet område enn eget tradisjonelt forsyningsområde.
- med **kunder på særvilkår** menes kontrakter inngått før energiloven trådte i kraft, med spesielle vilkår.
- med **tilbakevendte** kunder menes kunder som først er mistet til annen leverandør, men senere er konkurrert tilbake.

Snittpris er eksklusive overføringskostnader, elektrisitetsavgift og mva.

Med **antatt levert i 1994** er det tatt utgangspunkt i kontrakter som er underskrevet pr. 1.3.94, og det er oppgitt forventet leveranse til kundene i hele 1994. Det er registrert et forventet salg på 59,08 TWh, fordelt med 30,54 TWh på husholdninger og 28,54 TWh på næringskunder.

Avtaler som allerede er inngått, men hvor leveranse ikke har startet, er inkludert. Avtaler som ikke er klarlagt, d.v.s. ikke underskrevet, er ikke inkludert. Kraft til elektrokjeler er holdt utenfor, men andre avtaler om levering av tilfeldig kraft er tatt med.

3.1. Husholdningskunder

3.1.1 Snittpriser til husholdninger

Tabell 3.1 viser at veid snittpris ved salg til husholdninger er på 14,7 øre/kWh. Sett i forhold til snittprisen til husholdningskunder pr. 1.1.93 har prisen kun hatt en beskjeden reduksjon. Det bør presiseres at snittprisen er eksklusive overføringskostnader. NVE's oversikt over pris på elektrisk kraft til husholdninger viser at den totale H4-tariffen er redusert med 1,2 øre/kWh fra 1993 til 1994. Vi ser at det er redusert pris på overføring som er hovedårsaken til reduksjonen.

Tabell 3.1 Snittpriser for husholdninger

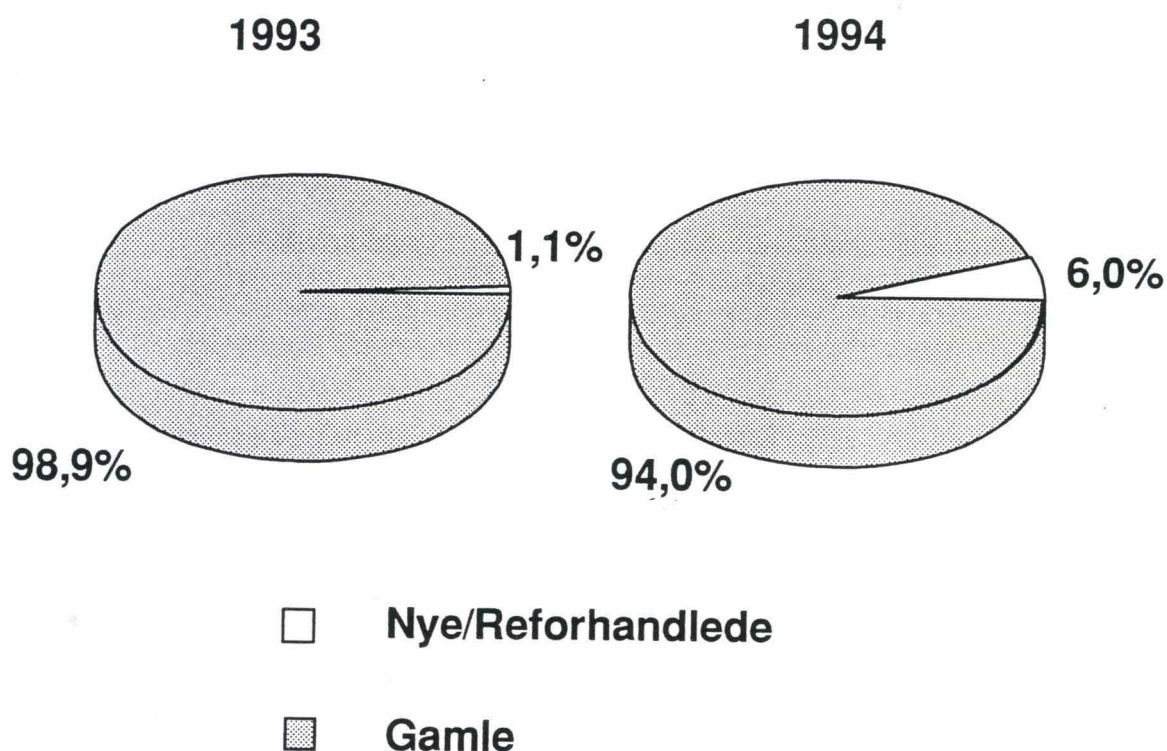
Husholdninger	Snittpris øre/kWh 1994	Snittpris øre/kWh 1993	Prisendring 93/94
Ordinære	14,7	14,9	-1%
Reforhandlet	14,7	15,8	-7%
Nye	14,4	14,7	-2%
Tilbakevendte kunder	11,0	N/A	N/A
Veiet snittpris	14,7	14,9	-2%

Den største prisnedgangen ser vi i reforhandlede kontrakter. Dette har sammenheng med at snittprisen i reforhandlede kontrakter pr. 1.1.93 lå noe over snittprisen i gamle og nye kontrakter. Dette bildet har endret seg slik at snittprisen i reforhandlede kontrakter nå er på nivå med snittprisen for de andre kontraktene.

3.1.2 Reforhandlede og nye kontrakter

Undersøkelsen viser at 5,6% av alle husholdningskundene har fått reforhandlet sine kontrakter, eller skiftet leverandør, etter at energiloven trådte i kraft 1.1.91. Tilsvarende tall pr. 1.1.93 var 1,1%. Totalt antall husholdningkunder i undersøkelsen er ca. 1,9 millioner. I volum utgjør de reforhandlede og nye kontraktene 6%. Figur 3.1 viser denne fordelingen på volum i 1993 og 1994.

Figur 3.1 Detaljert oversikt over salg til husholdninger - fordeling av volum etter kontraktstype

Tabell 3.2 forteller hvilke husholdningskunder som har reforhandlet kontrakter eller inngått nye kontrakter. Dette er trolig hovedsaklig overgang til flexitariffer og til markedstariffer/spotpris. Borettslagene har oppnådd den laveste prisen etter reforhandling av kontrakter.

Tabell 3.2 Nye og reforhandlede kontrakter til husholdninger

Kundegrupper	Reforhandlet			Nye		
	GWh	Snittpris øre/kWh	Antall kunder	GWh	Snittpris øre/kWh	Antall kunder
Enkelt kunder	1.438	14,7	33.642	2	13,9	76
Innkjøpslag	8	14,7	8	0	--	0
Borettslag	832	13,9	11.092	1	13,9	1

Sum mengde alle kontrakter: 2.278 GWh

Antall kunder: 44.742

Tabell 3.3 Standardavvik, maksimumsverdier og minimumsverdier til husholdninger

Husholdninger	Standardavvik øre/kWh	Min. snittpris øre/kWh	Maks. snittpris øre/kWh
Ordinære	3,4	5,2	33,0
Reforhandlet	2,7	6,8	21,2
Nye	1,7	11,0	15,0

Standardavviket er høyest på gamle kontrakter. Dette bekrefter hypotesen om at det er blitt mindre variasjon i de pristilbud verkene gir etter energiloven trådte i kraft 1.1.91.

3.1.3 Pristilbud til husholdninger

Vi har sett på hvilke type kontrakter husholdningskundene har. Med **fast pris** menes H4-tariff som er bestemt for hele perioden, eventuelt med muligheter for at prisen indeksreguleres e.l. Med **flexi-tariff** menes kontrakter hvor det for en del av leveringen er avtalt fast pris, og for resten av leveringen er prisen avledet av markedspris. Med **markedstariff** menes at prisen enten er knyttet til Statnett Markeds utvekslingspris på døgnet markedet eller avledet av annen markedspris. Med **andre typer** menes andre typer enn de som er nevnt ovenfor, f. eks. fast pris annet enn H4-tariff.

Tabell 3.4 Pristilbud til husholdninger

	Løpende kontrakter med husholdninger		
	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh
Fast pris (H4)	31.459	1.745.922	14,5
Flexi-tariff	866	35.629	15,2
Markedstariff/ spotpris	447	31.598	
Annet	741	45.049	

Sum mengde alle kontrakter: 33.513 GWh

Antall kunder: 1.858.198

I tillegg har selskapene oppgitt at de selger 741 GWh i andre typer kontrakter. Eksempel på en slik kontrakt kan være H3-tariff.

Ved tilbud om markedstariff har mange selskaper oppgitt at de legger til et påslag på markedsprisen. Størrelsen på påslaget varierer, vi har fått oppgitt påslag fra 0,5 øre/kWh til 5 øre/kWh.

Av tabellen ser vi at snittprisen i tilbudet om flexi-tariff ligger høyere enn snittprisen for H4-tariffen. Dette kan tyde på at det er kundene i de everkene som har høyest H4-tariff, som har benyttet seg av tilbudet om flexi-tariffer. Det bør også nevnes at flexi-tariffene fra de ulike selskapene er ulikt utformet.

Vi minner om at H4-tariffen er oppgitt uten pris på overføringen, og at nedgangen i kraftprisen i H4-tariffen fra 1993 til 1994 har vært beskjeden.

3.2 Næringskunder

3.2.1 Snittpriser til næringskunder

Veid snittpris eksklusive overføring for næringskunder er på 12,6 øre/kWh. Dette er en prisnedgang på ca 1 øre/kWh sammenlignet med snittprisen pr. 1.1.93.

Tabell 3.5 Snittpriser til næringskunder

Næringskunder	Snittpris øre/kWh 1994	Snittpris øre/kWh 1993	Prisendring 93/94
Ordinære	13,7	15,5	-12%
Gamle med kontrakt på særvilkår	10,9	10,9	0%
Reforhandlet	12,6	12,7	-1%
Nye	10,6	11,5	-8%
Tilbakevendte kunder	11,5	11,9	-3%
Veiet snittpris	12,6	13,6	-7%

Prisendringen er størst for ordinære avtaler. Dette kan komme av at det er de minst gunstige avtalene som er reforhandlet eller sagt opp.

Tabell 3.6 viser at spredningen på prisene er redusert fra 1993 til 1994 både for ordinære avtaler og for reforhandlede og nye avtaler.

Tabell 3.6 Standardavvik, maksimumsverdier og minimumsverdier til næringskunder (1993-tall i parentes)

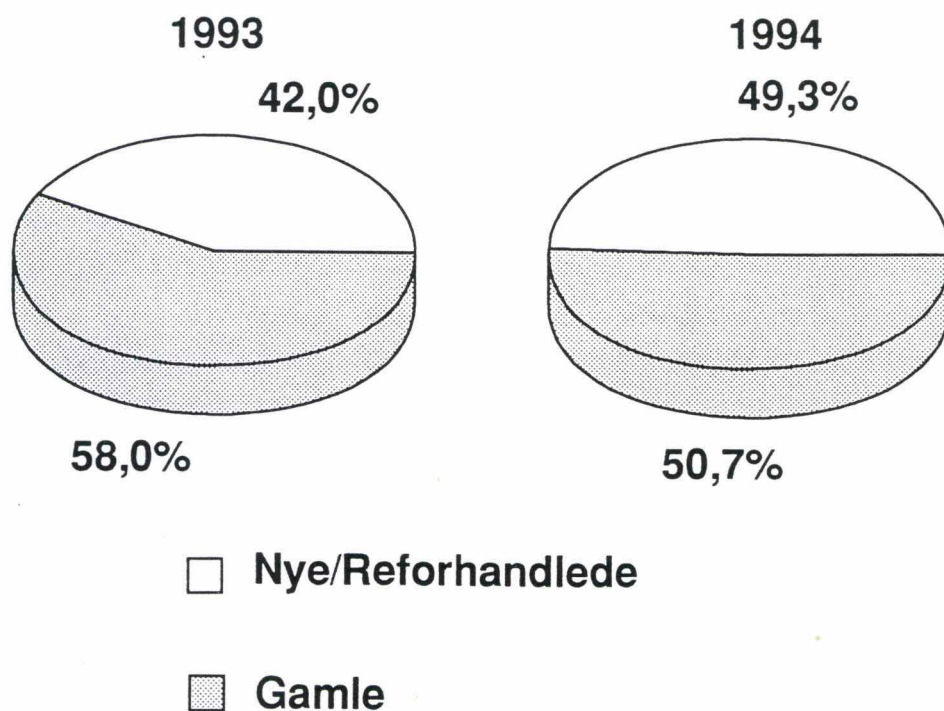
Næringskunder	Standardavvik øre/kWh	Min. snittpris øre/kWh	Maks. snittpris øre/kWh
Ordinære	3,0(4,0)	5,2(7,5)	23,8(28,0)
Reforhandlet	1,9(2,6)	8,9(6,0)	19,0(29,0)
Nye	2,0(2,1)	8,8(8,0)	18,0(20,0)

Også for næringskunder har spredningen i prisene blitt redusert, som en konsekvens av mindre variasjon i de pristilbud som verkene gir.

3.2.2 Reforhandlede og nye kontrakter

8,4% av alle næringskundene har fått endrede betingelser. Pr. 1.1.93 hadde 6% fått endrede betingelser. Totalt antall næringskunder i undersøkelsen er ca. 219.000. Vi har også sett på fordelingen mellom gamle og reforhandlede kontrakter med hensyn til volum. Figur 3.2 viser at pr. 1.3.94 var 49,3% reforhandlet eller inngått med ny leverandør. Dette viser at det er kunder som har store kontrakter som har reforhandlet.

Figur 3.2 Detaljert oversikt over salg til næringskunder - fordeling av volum etter kontraktstype

3.2.3 Pristilbud til næringskunder

Med **totalt** menes at det også skal inkluderes nye og reforhandlede kontrakter i tillegg til andre leveranser selskapet har til andre næringskunder. Med **markedsprisen** menes enten Statnett Markeds utvekslingskraftpris eller annen pris som er avledet av prisen i kraftmarkedet. Med **prissikring** menes kontrakter som kan være avledet av markedspris, men at leverandør eller annen garanterer et gitt pristak og/eller prisgulv. **Fast pris** er en pris som er bestemt for hele perioden, eventuelt med muligheter for prisjusteringer underveis. **Annet** er andre typer enn nevnt ovenfor.

Tabell 3.7 Pristilbud til næringskunder

Pristastsetting	Totalt			Nye		
	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh
Endres i takt med markedspris	3.083	3.911		267	145	
Fast	22.807	186.195	13,0	2.187	523	10,5
Annet	2.619	11.677	11,2	529	139	10,1

Totalt volum 28.509 GWh

Totalt antall kunder 201.783

Pristastsetting	Reforhandlet			Tilbakevendte		
	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh
Endres i takt med markedspris	1.940	2.179		139	14	
Fast	8.795	15.327	12,2	460	372	10,8
Annet	436	8.683	11,6	3	4	13

Av det totale volum tilbudt næringskunder, er 80 % kontrakter med fast pris. Også i reforhandlede kontrakter og nye kontrakter er det størst innslag av fastprisavtaler.

4. Sammenstilling av prisene i engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet.

Vi har sett at snittprisen på engrosmarkedet i 1994 er 14,2 øre/kWh, mens snittprisen i sluttbrukermarkedet er henholdsvis 14,7 øre/kWh til husholdninger og 12,6 øre/kWh til næringskunder. Det er da naturlig å stille spørsmål om fortjenesten av kraftomsetning.

Vår undersøkelse har tatt utgangspunkt i bilaterale avtaler. I tillegg til kraftkjøp gjennom bilaterale avtaler, dekker everkene seg opp gjennom spotmarkedet, konsesjonskraft og egenproduksjon. Av den grunn vil de faktiske marginene være høyere enn det kan se ut som ved en sammenstilling av de snittpriser vi er kommet frem til i undersøkelsen.

5. Kunder som selskapene har mistet

Tabell 5.1 viser antall kunder som er tapt til andre leverandører i perioden 1.1.91 - 28.2.94. Kunder som er konkurrert tilbake er ikke inkludert. Tapt GWh er oppgitt pr. år.

Tabell 5.1 Oversikt over kunder som selskapet har mistet (tilsvarende tall for 1993 vises i parentes)

Kundegrupper	Antatt mistet GWh i perioden	Antall kunder
Husholdninger	56,2 (0,5)	180 (29)
Næringskunder	9.343,0 (1.754,6)	5.543 (1.517)
SUM	9.399,2 (1.755,6)	5.723 (1.546)

Vi ser at det har vært en relativt stor økning i antall kunder som har valgt å benytte seg av muligheten til å velge leverandør utenfor eget forsyningsområde. Dette kan ha sammenheng med at det ser ut som det er mulig å oppnå en lavere pris ved å inngå kontrakter med nye leverandører. Se tabell 3.1 og tabell 3.5.

6. Prissikrede kontrakter og utkobilbart forbruk til sluttbruker

Tabell 4.1 viser hvor stor andel av kontraktene til sluttbruker som er prissikret. Prissikring av egne leveranser og prissikring av andres leveranser er vist hver for seg.

Tabell 4.1 Prissikrede kontrakter til sluttbruker

Egne leveranser:

	Samlede kontrakter hvor pris varierer i takt med markedspris		Prissikret	
	GWh	Antall kunder	GWh	Antall kunder
Næringskunder ekskl. elektrokjeler	2.730	6.727	659	4.448
Utkobilbart forbruk inkl. Elektrokjeler	1.837	4.380	502	648

Totalt volum: 4.567 GWh

Totalt antall kunder: 11.109

Prissikring av andres leveranser:

	GWh	Antall kunder
Næringskunder ekskl. elektrokjeler	80	24
Utkobilbart forbruk inkl. Elektrokjeler	30	19

Totalt volum: 120 GWh

Totalt antall kunder: 43

Av volumet i egne leveranser er ca. 25% prissikret. 7 selskaper har oppgitt at de har prissikret andres leveranser.

Referanser

Johansen, Christian H. 1993:

Kraftmarkedsundersøkelse pr. 1.1.1993, Publikasjon nr. 10 NVE 1993

Opedal, Sigrid 1994:

Pris på elektrisk kraft til husholdninger 1994, Publikasjon NVE 1994

KRAFTMARKEDSUNDERSØKELSE**- ENGROSMARKED OG SLUTTBRUKERMARKED -**

Selskap : _____	Nr : _____ (fylles ut av NVE)
Kontaktperson : _____	
Telefon: _____	

Del 1 : Generelle opplysninger om selskapet :**1.1 Selskapets virksomhet**

Selskapets forskjellige virksomheter angis. Det kan settes flere kryss.

Produksjon

Engros

Overføring

Distribusjon

Ren kraftomsetning til sluttbruker

1.2 Energiomsetning 1993

Total omsetning til sluttbruker i GWh (målt hos sluttbruker)

Omsetning engros i GWh

Totalomsetning i mill. kr.

1.3 Produksjon 1993

Total produksjon inkl. andelskraft i GWh

--

Del 2 : Oppdekning kraft

2. *Kraftkjøp fra kraftleverandør*

I tabellene som skal fylles ut under punkt 2.1 og 2.2 benyttes følgende definisjoner på type kontrakter: med **gamle** menes kontrakter som er inngått før energiloven trådte i kraft 1.1.1991, med **reforhandlet** menes kontrakter som er inngått før energiloven trådte i kraft 1.1.1991, men er reforhandlet og inngått med samme leverandør etter denne dato, med **nye** menes kontrakter som er inngått med en ny leverandør etter energiloven trådte i kraft.

2.1 *Gjenstående kontraktstid på avtaler fra 1.3.94*

Gjenstående kontraktstid regnes fra 1.3.94 og frem til utløp av kontrakten. Det oppgis årlig **kontraktsmengde** gitt i GWh. **Snittprisen** skal oppgis i øre/kWh. Snittprisen skal være **eksklusive overføringskostnader og mva.** I de tilfeller konsesjonæren har inngått kontrakter der prisen følger **markedsprisen**, skal **forventet middelpriis for 1994** benyttes.

Kontrakter med fast pris: (med fast pris menes pris som er bestemt for hele perioden, eventuelt med muligheter for at prisen indeksreguleres e.l.)

	Gamle		Reforhandlet		Nye	
Gjenstående kontraktstid fra 1.3.94	GWh	Snittpris øre/kWh	GWh	Snittpris øre/kWh	GWh	Snittpris øre/kWh
0 - 2 år						
Fra 2 - 5 år						
Fra 5 - 10 år						
Fra 10 - 15 år						
Fra 15 år						
SUM						

Kontrakter hvor prisen følger markedsprisen, inkludert kontrakter med prissikringsgarantier: (med markedspris menes at prisen enten følger Statnett Markeds utvekslingspris på døgemarkedet eller avledet av annen markedspris.)

	Gamle	Reforhandlet	Nye
Gjenstående kontraktstid fra 1.3.94	GWh	GWh	GWh
Spot			
0 - 2 år			
Fra 2 - 5 år			
Fra 5 - 10 år			
Fra 10 - 15 år			
Fra 15 år			
SUM			

Kontrakter med prissikring: Her skal det oppgis mer detaljerte opplysninger om de kontrakter som

inneholder prissikringsavtaler. (Med prissikring menes kontrakter der leverandøren garanterer et pristak og/eller et prisgulv.)

Gjenstående kontraktstid fra 1.3.94	Gamle			Reforhandlet		
	GWh	Prisgulv snittpris øre/kWh	Pristak snittpris øre/kWh	GWh	Prisgulv snittpris øre/kWh	Pristak snittpris øre/kWh
Spot						
0 - 2 år						
Fra 2 - 5 år						
Fra 5 - 10 år						
Fra 10 - 15 år						
Fra 15 år						
SUM						

Gjenstående kontraktstid fra 1.3.94	Nye		
	GWh	Prisgulv snittpris øre/kWh	Pristak snittpris øre/kWh
Spot			
0 - 2 år			
Fra 2 - 5 år			
Fra 5 - 10 år			
Fra 10 - 15 år			
Fra 15 år			
SUM			

Del 3 : Kraftsalg - sluttbrukermarked

Med salg til sluttbrukermarked menes alle avtaler som er inngått med enten husholdninger (inkl. jordbruk) eller næringskunder, d.v.s. de kunder som enten har T-tariff eller har inngått særavtaler.

Med **antatt levert i -94**, med utgangspunkt i kontrakter som er underskrevet pr. 1.3.94, angis antatt levert kundene i hele 1994. **Snittpris** angis i øre/kWh. Snittprisen skal være **eksklusive overføringskostnader, elektrisitetsavgift og mva.** I de tilfeller konsesjonæren har inngått kontrakter der prisen følger **markedsprisen**, skal **forventet middelpriis for 1994** benyttes. Med **antall kunder** menes antall kunder innfor de forskjellige kundegrupper. Med **ordinære** menes alle andre kunder enn de med reforhandlede, nye eller kontrakter med særvilkår. Med **reforhandlede** menes eksisterende kunder som har forhandlet frem nye betingelser. Med **nye** menes kunder som er tilkommet fra et annet område enn eget tradisjonelt forsyningsområde. Med **kunder på særvilkår** menes kontrakter inngått før energiloven trådte i kraft, med særvilkår. Med **tilbakevendte kunder** menes kunder som først er mistet til annen leverandør, men senere er konkurrert tilbake.

NB ! Avtaler som allerede er inngått, men hvor leveranse ikke har startet tas med. Avtaler som ikke er klarlagt, d.v.s. ikke underskrevet, skal ikke tas med. Kraft til elektrokjeler holdes utenfor, men andre avtaler om levering av tilfeldig kraft medtas.

3.1 Detaljert oversikt av salg til sluttbrukermarkedet.

Husholdninger	Antatt levert GWh i -94 (kontrakter undertegnet pr. 1.3.94)	Snittpris øre/kWh	Antall kunder
Ordinære			
Reforhandlet			
Nye			
Tilbakevendte kunder			
SUM			
Næringskunder	Antatt levert GWh i -94 (kontrakter undertegnet pr. 1.3.94)	Snittpris øre/kWh	Antall kunder
Ordinære			
Gamle med kontrakt på særvilkår			
Reforhandlet			
Nye			
Tilbakevendte kunder			
SUM			

3.2 Oversikt over kunder som selskapet har mistet

Det skal angis antall kunder som er tapt til andre leverandører i perioden 1.1.91 - 28.2.94. Hvis kunder er konkurrert tilbake skal disse ikke inkluderes. Det skal oppgis antatt tapt GWh pr. år.

Kundegrupper	Antatt mistet GWh i perioden	Antall kunder
Husholdninger		
Næringskunder		
SUM		

3.3 Nye og reforhandlede kontrakter til husholdninger

Vi ønsker å få kunnskap om hvilke typer husholdningskunder som har inngått kontrakter på nye betingelser. Med **reforhandlet** menes nåværende abonnenter som har reforhandlet sine betingelser, mens med **nye** menes kunder som er tilkommet utenfor eget tradisjonelt forsyningsområde.

Vi inndeler i tre grupperinger: med **enkelt kunder** menes at det er inngått kontrakt med en spesifisert enhet, med **borettslag** menes borettslag, bygårder, huseierforeninger, o.l. som har en naturlig tilknytning, og med innkjøpslag mener vi andre sammenslutninger.

Snittpris angis i øre/kWh. Snittprisen skal være **eksklusive overføringskostnader, elektrisitetsavgift og mva.** I de tilfeller konsesjonæren har inngått kontrakter der prisen følger **markedsprisen**, med eventuelle prissikringsgarantier, skal **forventet middelpriis for 1994** benyttes.

Under **antall kunder** gjelder følgende for innkjøpslag og borettslag; det skal oppgis **antall lag** og ikke

antall enheter i laget.

Kundegrupper	Reforhandlet			Nye		
	GWh	Snittpris øre/kWh	Antall kunder	GWh	Snittpris øre/kWh	Antall kunder
Enkelt kunder						
Innkjøpslag						
Borettslag						
TOTALT						

3.4 Prisfastsettingskriterier til husholdninger

Her skal det oppgis hvilke prisalternativer husholdningkundene har fått tilbud om. Med **fast pris** menes H4-tariff som er bestemt for hele perioden, eventuelt med muligheter for at prisen indeksreguleres e.l. Med **flexi-tariff** menes kontrakter hvor det for en del av leveringen er avtalt fast pris, og for resten av leveringen er avtalt markedspris. Med **markedstariff** menes at prisen enten er knyttet til Statnett Markeds utvekslingspris på døgnet markedet eller avledet av annen markedspris. Med **andre typer** menes andre typer enn de som er nevnt ovenfor, f. eks. fast pris annet enn H4-tariff.

	Prisalternativer tilbudt husholdningene (sett kryss)	Løpende kontrakter med husholdninger			Påslag v/ spotkraft- formidling
		GWh	Antall kunder	Snittpris øre/GWh	
Fast pris (H4)					
Flexi-tariff					
Markedstariff/ spotpris					
Andre typer, spesifiser					

Andre typer:.....

Del 4 : Nærmere om kraftsalg til næringskunder

Denne delen omhandler kun kraftsalg til næringskunder. Definisjonene på de forskjellige kategorier er identisk med de i del 3. Husk at snittprisen skal være **eksklusive overføringskostnader, elektrisitetsavgift og mva.** I de tilfeller konsesjonæren har inngått kontrakter der prisen fluktuierer med **markedsprisen**, med eventuelle prissikringsgarantier, skal **forventet middelpriis for 1994** oppgis.

4.4 Prisfastsettelseskriterier

Her skal det oppgis hvordan prisen er fastsatt.

Med **totalt** menes at det også skal inkluderes nye og reforhandlede kontrakter i tillegg til andre leveranser selskapet har til andre næringskunder.

Med **markedsprisen** menes enten Statnett Markeds utvekslingskraftpris eller annen pris som er avledet av prisen i kraftmarkedet. Med **prissikring** menes kontrakter som kan være avledet av markedspris, men at leverandør eller annen garanterer et gitt pristak og/eller prisgulv. **Fast pris** er en pris som er bestemt for hele perioden, eventuelt med muligheter for prisjusteringer underveis. **Annet** er andre typer enn nevnt ovenfor.

Prisfastsetting	Totalt			Nye		
	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh
Endres i takt med markedspris						
Fast						
Annet						
SUM						

Prisfastsetting	Reforhandlet			Tilbakevendte		
	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh	GWh	Antall kunder	Snittpris øre/kWh
Endres i takt med markedspris						
Fast						
Annet						
SUM						

Del 5: Prissikrede kontrakter til sluttbruker og utkoblbart forbruk til sluttbruker**5.1 Prissikrede kontrakter til sluttbruker**

Angi hvor stor andel av kontraktene som er prissikret. Prissikring av egne leveranser og prissikring av andres leveranser skal vises hver for seg.

Egne leveranser:

	Samlede kontrakter hvor pris varierer i takt med markedspris		Andel prissikret			
	GWh	Antall kunder	GWh	Antall kunder	Prisgolv snittpris øre/kWh	Pristak snittpris øre/kWh
Næringskunder ekskl. elektro-kjeler						
Utkoblbart forbruk inkl. Elektro-kjeler						
Husholdninger enkeltkunder						
Husholdninger innkjøpslag						
Husholdninger borettslag						

Prissikring av andres leveranser:

	GWh	Antall kunder	Prisgolv snittpris øre/kWh	Pristak snittpris øre/kWh
Næringskunder ekskl. elektro-kjeler				
Utkoblbart forbruk inkl. Elektro-kjeler				
Husholdninger enkeltkunder				
Husholdninger innkjøpslag				
Husholdninger borettslag				

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energiverk (NVE)
Adresse: Postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo

I 1994 ER FØLGENDE PUBLIKASJONER UTGITT:

- Nr 1 Hallvard Berg, Per Chr. Bøe, Henrik Einevoll: Sikring mot skadeflom, Storsjøen i Odal. (105 s.)
- Nr 2 Sigrid Opedal: Kraftmarkedsundersøkelse - pr. 1.3.1994. (21 s.)

NORGES VASSDRAG
OG ENERGIVERK

00536648